

Zdroj: **Magazín Mladé fronty DNES** | Datum vydání: 24. 7. 2014 | Strana 28 | Autor: MARTA FENCLOVÁ

Umění na operačním sále

Klienti si počkají i půl roku, jen aby se k němu dostali. V kosmetické chirurgii má pověst jednoho z nejlepších. Přitom jde o menší část jeho práce, Andrej Sukop především patří mezi špičkové plastické chirurgy. S nadšením vysvětluje, že zde rozhodují hodiny nejjemnější práce pod mikroskopem a milimetry.

Jak se dnes přišívají chybějící prsty na rukou?

Záleží na typu úrazu a poškození. Jednou z možností, jak například nahradit palec, je přenést na ruku palec nebo jiný prst z nohy. I když si to lidi asi nemyslí, tak na noze chybějící prsty nevadí, prostě je nepotřebujete. A prsty z nohou skutečně nahradí prsty na ruce? Jsou kratší, ale fungují, esteticky se odlišují jen mírně. Hlavní však je, že zachováte zásadní funkci ruky, tedy schopnost uchopit předmět. Vaše tělo poskytuje mnoho možností, je to takřka jakýsi dobře zásobený sklad náhradních dílů. Jen pár částí je nenahraditelných nebo se velmi špatně rekonstruují. Jak na takovou možnost výměny náhradních dílů pacienti reagují? Zpočátku bývají rozpačití. Mají třeba pocit, že bez palce na noze se nedá chodit, ale to není pravda. Postup se jim snažím vysvětlit a ukázat úspěšnost na jiných pacientech. Než se sami rozhodnou, tak někdy kontaktují pacienty s podobnou zkušeností. Většina pacientů je po operaci velice vděčná, protože jim umožníte návrat do normálního života. Má to samozřejmě rizika, operace se nemusí podařit, prst se nemusí připojit a pak nemáte palec ani na ruce, ani na noze a musíte provést rekonstrukci jinak. Co se dá dělat při poranění obličeje? Rozsáhlé defekty řeší plastická chirurgie tím, že si vezme chybějící tkáň kůže a podkoží z blízkého nebo vzdáleného místa. Takhle je možné řešit jen částečné defekty. Jinou možností je transplantace celého obličeje z jiného dárce. Jde o unikátní operace ve stadiu experimentu, zatím provedené u několika pacientů a dosud běžně nedostupné. Tyto zákroky jsou velmi drahé a není u nich vyřešen systém transplantačního programu, tak jak je to běžné u ledvin, srdcí a podobně. Pacient musí celý život užívat imunosupresivní léčbu, která potlačuje imunitní odpověď pacientova těla na cizí tkáň. Znamená to, že pacient je náchylnější k infekcím, častěji se mu objevují drobné zhoubné nádory na kůži. Je velký rozdíl, když takovou operaci srovnáte s transplantací orgánů jako ledvina nebo srdce? Pokud transplantujete ledvinu nebo srdce, pracujete pouze s jedním typem tkáně. Transplantovaný obličej nebo ruka obsahuje kosti, svaly, nervy, cévy, kůži, tedy hodně různých tkání. Na některé reaguje příjemce větší a na některé menší imunitní odpovědí. Správně vyladit následnou imunosupresivní léčbu není zcela jednoduché. Další otázkou je, jak se pacient srovná s novou identitou. Ve Francii se stalo, že transplantovali ruku z cizího dárce, pacient nebyl psychicky stabilní a s novou končetinou se nevyrovnal. A třetí věc, není jednoduché postavit v krátkém čase dva velmi specializované operační týmy na vzdálených místech, třeba v jiné zemi, a provést dostatečně rychlý transport.

Vidíte budoucnost plastické chirurgie v transplantacích těch náhradních dílů, jak to nazýváte?

Je to dnes určitý směr, ale myslím, že molekulární biologie a genetika jdou tak rychle dopředu, že budeme možná brzy schopni víceméně orgány vyrobit. Už dnes se klonují zvířata a probíhají experimenty, tento trend nelze zastavit. Uvidíme, co přinesou následující roky.

Operace jako umění

Abychom se dostali k vám, vašim oborem je tedy mikrochirurgie.

Ne tak docela. Pracuji ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady, kde využívám mikrochirurgickou techniku. Často se to plete, mikrochirurgie není obor, jen způsob operování, při němž využíváme mikroskop a jemný šicí materiál, který umožňuje sešít cévy až kolem jednoho milimetru. Zajímavé je, že termín mikrochirurgie se poprvé použil teprve v roce 1960. To už existoval mikroskop i jemné nástroje, takže chyběl pouze jemný šicí materiál. A právě tehdy byl díky novým technologiím vyroben.

Co to znamená?

Lidské možnosti sešítí cév končí kolem půl milimetru. Pro srovnání, to je průměr tuhy u mikrotužky. Takový obvod jsme schopni obšít dokola čtyřmi až pěti stehy. To se pohybujeme v úrovni posledního článku prstu u dětí. Cévy dospělého člověka mají průměr kolem jednoho až dvou milimetrů.

Jak taková mikrooperace probíhá?

Sešíváte jemným šicím materiálem, jemnými nástroji pod mikroskopem s pěti- až dvacetinásobným zvětšením tenkou cévu jednotlivými stehy. Jehla, kterou držíte v nástroji, je dlouhá kolem tří milimetrů. Je to velice náročné, operace trvají několik hodin. Nejvíc jsem najednou přišíval osm uříznutých prstů. Když to jde dobře, přišíváte jeden hodinu a půl. Ale může se stát, že se sráží krev v místě sešítí cév, a pak jeden prst trvá i osm hodin. Není výjimkou, že na sále trávíme osm deset patnáct hodin v kuse. Jinak to nejde. Je velký rozdíl mezi normální operací a operací pod mikroskopem? Když se budete dlouho dívat rozostřeným dalekohledem nebo budete mít špatné brýle, za chvíli se vám začne točit hlava. Při mikrochirurgické operaci je to podobné, jen navíc sedíte dlouho bez pohybu se ztuhlými, ohnutými zády. Jen pro představu, při rekonstrukci prsu vezmete tkáň z podbřišku. Vytnete jizvu po odstraněném prsu, odstraníte kousek žebra nad srdcem, dostanete se k cévám těsně nad plícemi a našijete pod mikroskopem tepnu k tepně, žílu k žíle. Do toho pacient pravidelně dýchá. Takže pokud operujete a máte velké zvětšení, hloubka ostrosti je půl až jeden centimetr. Když se pacient nadechne, rozostří se, vydechne, vidíte ostře...

Předpokládám, že k tomu je nutný nějaký specifický druh talentu.

Určitě je dobré, když operují lidé klidnější, vyrovnanější, preciznost je na místě. Ale hlavně je to otázka tréninku. Někdo má talent tesat sochy, někdo malovat, někdo řídit, někdo líp sešívat cévy. Naučit se to může každý, ale asi ne každý bude mít stejné výsledky.

Vzpomenete si, kdy jste operoval poprvé?

První střevo jsem operoval sedmnáct hodin po promoci a vzpomínám na to velice rád. Pan primář Adámek v Brandýse nad Labem, kam jsem nastoupil, nám mladým umožnil skvělý začátek. Když jsem dělal první mikrochirurgický výkon, byl to adrenalin. Bušilo mi srdce, sucho v ústech a měl jsem co dělat, abych ruce udržel pod mikroskopem. Ale primář mě operaci skvěle provedl.

Jak jste se vlastně dostal k mikrochirurgii?

V prvních ročnících na medicíně jsem byl přesvědčen, že chirurgii nikdy dělat nebudu. Ale pak jsem v rámci předatestační přípravy prošel stážemi na neurochirurgii a kardiologickou chirurgii. Na plastické chirurgii jsem sledoval pár operací pod mikroskopem. Najednou jsem viděl ten perfekcionismus na dvou centimetrech čtverečních, kdy můžete operovat čtyři hodiny, uděláte jednu jedinou chybu a nefunguje to.

To zní spíš jako temná hrozba...

Musíte být perfektní, jinak to nejde, ve všem, pokud chcete mít dobré výsledky. A já mám rád dokonalost a harmonii. Každý výkon je jiný a unikátní, žádná rutina. Směr je přibližně stejný, technika přibližně stejná, ale každý pacient je jiný, u každého to musíte vyměřit jinak a často si nevystačíte jen s metrem, ale musíte postupovat podle citu. Pak už takový zákrok povyšujete na umění.

Vidím, že o tom vyprávíte nadšeně. Zastavte se ještě u toho citu, prosím.

Jednou se student z Řecka chtěl podívat, jak operuju víčka. Potom mi řekl, že to byl úžasný zážitek, ale potřeboval by, abych mu takovou operaci předvedl osmkrát stejně. Jenže já každého operoval jinou metodou nebo technikou. Někomu uberete sval, někomu tuk, někomu část tuku přesunete. Nemůžete operovat jen podle předloh a knih, ale jak pacient potřebuje. Když plánujeme před operací prsa, vypadá to jako u dámské krejčově. Běháme kolem pacientky s metrem a šuplerou, měříme a malujeme všechno na centimetry, přitom místo, kde bude uložen prsní dvorec, stejně musím podle citu odhadnout.

Legenda Marilyn Monroe

Kolik je u nás kvalitních kosmetických plastických chirurgů?

Plastických chirurgů je asi dvě stě, z toho kosmetickou plastickou chirurgii ve vyšší míře operuje třeba sedmdesát lékařů a takových třicet tvoří vrchol.

A ten zbytek?

V oboru estetické medicíny se pohybuje hodně lidí, kteří v ní vidí jen peníze. U nás nejsou jasně daná pravidla, kdo může které zákroky provádět, některé obory se prolínají. Například víčka operují nejen plastičtí chirurgové, ale i oční lékaři. Lékaři z ORL operují kosmetické vady nosu, což je ještě v pořádku, ale pak jsou obory, které spolu nesouvisejí, ale přesto se lékaři do operací vrhají. Jenže lékař, který není plastický chirurg, se může naučit určitý zákrok, ale komplikace neumí řešit. Takže kdo dělá kosmetickou chirurgii a nemá v ní atestaci, poškozuje jméno plastické chirurgie.

Co mi hrozí, když si vyberu neatestovaného lékaře?

Jde právě o ty komplikace. Já třeba operuju hodně víčka, což je menší a relativně technicky snadný zákrok. Ale záleží opravdu na každém milimetru. Stačí, když posadíte jizvu o dva milimetry dál, a oko vypadá jinak. Neplastičtí chirurgové třeba jen odstraní kus kůže a zašijí. Ale důležité je i to, jak se to zašije. Někdy je třeba zpevnit sval, ubrat nebo přesunout tukové váčky, nejde zkrátka jen o to, co je vidět na povrchu.

Viděl jste hodně zpackaných zákroků?

To se takhle nedá říct a nerad se k tomu vyjadřuju, protože nikdy nevíte, v jakých podmínkách se operovalo, jaké nastaly komplikace, nevíte, jak se o to pacient staral. Občas může jít o bezchybně provedený výkon, a za půl roku najednou vzniknou keloidní jizvy. Můžete udělat perfektní implantáty a tělo na ně špatně zareaguje.

Když se podíváte svým šikoleným okem na Marilyn Monroe, myslíte, že podstoupila nějaké plastické zákroky?

To nevím. Ale ona je kult sám o sobě. Má všechno, co má mít mládí a co je obdivované. Krásné protáhlé mandlové oči, jemný nos, přesný estetický kříž mezi nosem a čelem. Krátkou vzdálenost mezi nosem a horním rtem, která opticky horní ret zvětšuje a dodává sex-appeal, obočí, které je vně malinko výš nebo je rovné, plná líčka a pak samozřejmě to něco navíc, co Marilyn Monroe dělá Marilyn Monroe.

Co je ideál krásy?

Plastičtí chirurgové se na tom neshodnou, ale shodnou se, co je známkou mládí. Mládí rovná se objem. To znamená, že při omlazovacích zákrocích neubíráte, ale doplňujete. Při faceliftech se například vyplňuje oblast nad lícní kostí, aby se pleť napnula.

Estetická plastická chirurgie byla ještě před pár lety jen pro vyšší vrstvy, dnes je dostupnější. Blíží se snad doba nehybných botoxových tváří a silikonových dekoltů?

Určitě ne, trend jde opačným směrem. Já sám říkám, že je vždycky lepší, když po operaci zůstane nějaká drobná vráska, než když se to přežene. Vtip není v tom, vypadat uměle, ale vypadat lépe, mlaději, spokojeně a přirozeně.

V pěti číslech

- 45** Jeho věk, narodil se 10. prosince 1968 v Petrohradě.
- 21** Před tolika lety promoval v Praze.
- 1996** Vedoucí lékař operačních sálů Kliniky plastické chirurgie Fakultní nemocnice Královské Vinohrady.
- 2001** Atestace z plastické chirurgie. 2. Je ženatý, má syny Petra a Matěje.